

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL ABIEJŲ TAUTŲ
RESPUBLIKOS GEGUŽĖS 3-IOSIOS KONSTITUCIJOS IR TARPUSAVIO ĮŽADO
MINĖJIMO 2021 METAIS PLANO PATVIRTINIMO“ PROJEKTO
(TAP-20-1457; TAIS NR. 20-11430)**

2020-08-26 Nr. NV-2346

Vilnius

Įvertinę projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir teisės technikos reikalavimams, norėtume projekto rengėjų dėmesį atkreipti į šiuos aspektus:

1. Siūlome projekto rengėjams, pasitarus su lietuvių kalbos specialistais, įsivertinti, kaip turėtų būti formuluojamas projekto ir juo tvirtinamo plano pavadinimas. Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo preambulėje yra minima, kad „2021 metais Lietuva ir Lenkija minės Abiejų Tautų Respublikos Gegužės 3-iosios Konstitucijos ir Tarpusavio įžado akto 230-ąsias metines“, Seimas paskelbė „2021 metus Abiejų Tautų Respublikos Gegužės 3-iosios Konstitucijos ir Tarpusavio įžado metais“ ir pasiūlė Vyriausybei parengti „Abiejų Tautų Respublikos Gegužės 3-iosios Konstitucijos ir Tarpusavio įžado metų minėjimo programą“, įprastai tokie planai sudaromi „metų minėjimui“ (žr., pavyzdžiui, Čiunės Sugiharos metų minėjimo planą, Ateitininkų metų minėjimo planą ir pan.), o projektu siūloma minėti Gegužės 3-iosios Konstituciją ir Tarpusavio įžadą. Todėl siūlome, pasitarus, nuspręsti, prireikus patikslinti ir pasiūlyti, kam turėtų būti skirtas planas – paminėti įvykį (asmenį, subjektą ir pan.), jo metines ar ta proga Seimo paskelbtus minėjimo metus.

2. Projekto 2 punktu nustatomi tam tikri įpareigojimai (reikalavimai) ministerijoms ir kitoms valstybės įstaigoms. Atsižvelgiant į tai, kad Vyriausybė gali nustatyti įpareigojimus tik ministerijoms, Vyriausybės įstaigoms, įstaigoms prie ministerijų ir kitiems Vyriausybei tiesiogiai pavaldiems ar atskaitingiems viešojo administravimo subjektams, Projekto 3 punkte turėtų būti išvardinti visi plane paminėti subjektai, kurie į šias kategorijas nepatenka (pvz., Lietuvos bankas, Respublikos Prezidento ir Seimo kanceliarijos ir pan.). Taip pat siūlome naudoti įprastą formuluotę „ministerijoms, institucijoms, įstaigoms“.

3. Atsižvelgiant į šios išvados 2 punkte pateiktą pastabą, Projekto 3 punkte neturėtų būti minimos tokios įstaigos kaip Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Taip pat šiuo punktu siūloma Lietuvos centriniam valstybės archyviui dalyvauti įgyvendinant planą, tačiau LCVA atsiųstame derinimo rašte nurodoma, kad jis neturės galimybių prisidėti prie minėjimo. Be to, juo taip pat siūloma prisidėti prie minėjimo dar trims organizacijoms (Lietuvos nacionaliniam kultūros centrai, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Lietuvos universitetų rektorių konferencijai), tačiau jos plane nėra paminėtos prie atsakingų vykdytojų.

4. Atsižvelgiant į nutarimo ir plano projektuose minimas įvairias institucijas ir subjektus (atsakingus vykdytojus), siūlome projektą tikslinti dėl šių priežasčių:

- minimi atsakingų vykdytojų pavadinimai turi būti tikslūs ir vienodai vartojami tiek nutarime, tiek plane (pvz., Parlamentarizmo istorijos tyrimų centras ir Parlamentarizmo istorijos centras (7 punktas); viešoji įstaiga „Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija“ ir VšĮ „Lietuvos

nacionalinis radijas ir televizija“ (10 ir 21-23 punktai) / VŠĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija (11 punktas); kaip vykdytojas nurodomas ir Vilniaus universitetas ir Vilniaus universiteto Istorijos fakultetas);

- manome, kad „atsakingais vykdytojais“ Vyriausybė neturėtų skirti Europos Parlamento narių iš Lietuvos, nes Lietuvos Respublikoje išrinkti Europos parlamento nariai yra Europos Sąjungos institucijos pareigūnai. Siūlytume plane nurodyti, kad jie kviečiami ar jiems siūloma dalyvauti;

- taip pat *atsakingais vykdytojais* neturėtų būti įvardijami asmenys, kurių apskritai nėra arba kurie įvardijami pasitelkiant abstrakčias sąvokas, kaip „Lietuvos baltarusių bendruomenė“ ar „Lietuvos lenkų bendruomenė“;

- abejotina, ar plano 18 punkte nurodytai priemonėi (organizuoti atgabenimą ir eksponavimą) reikia tiek (6) atsakingų vykdytojų;

- siūlome įsivertinti, ar tikrai už 13, 14, 16 ir 26 priemonių įgyvendinimą turėtų būti atsakingas Tautinių mažumų departamentas, ypač atsižvelgiant į tai, kad minimos metinės susiję su dviem valstybėmis, o ne tautinėms mažumoms, svarbiu įvykiu.

5. Atsižvelgiant į plano projekte nurodytus vykdymo terminus, siūlome projektą tikslinti dėl šių priežasčių:

- plano 4 stulpelyje „Vykdymo terminas“ pateikiama nuoroda „2021 m.“ yra netinkama, nes apskritai visas planas yra skirtas 2021 metams (išskyrus kalendoriaus išleidimą). Todėl būtina tikslinti ir visais atvejais nurodyti ketvirtį ar ketvirčius, kada bus vykdoma konkreti priemonė;

- taip pat netinkamos nuorodos į kelis ketvirčius, jei priemonė yra vienkartinė – turi būti tiksliai suplanuota ir nurodyta, kurį ketvirtį vienkartinė priemonė bus įvykdyta (įvyks suplanuotas įvykis ir pan.) (pvz., plano 7, 17, 28 ir kt. punktai);

- 1 punkte reikėtų nurodyti 2021 m. II ir IV ketvirčiai, kadangi priemonė numato dvi konkrečias datas, kada vizitai vyktų; tas pats pasakytina ir apie 6 punkte minimus terminus.

6. Atsižvelgiant į plano projekte minimas įvairias priemones, siūlome projektą tikslinti dėl šių priežasčių:

- plano 1 punkte minima „aukščiausiujų pareigūnų“ sąvoka yra pernelyg neapibrėžta ir plati (ji apima Konstitucijos 74 straipsnyje nurodytus aukščiausiuosius *valstybės* pareigūnus - Respublikos Prezidentą, Konstitucinio Teismo pirmininką ir teisėjus, Aukščiausiojo Teismo pirmininką ir teisėjus, Apeliacinio teismo pirmininką ir teisėjus, Seimo narius; nors tai lyg ir savaime suprantama, teisės aktuose ir Konstitucinio Teismo praktikoje nėra nurodoma, kad Ministras Pirmininkas yra aukščiausiasis valstybės pareigūnas), todėl ją reikėtų tikslinti; be to, neaišku, ar tai būtų Lietuvos pareigūnų vizitai į Lenkiją, ar Lenkijos pareigūnų vizitai į Lietuvą;

- 4 punkte numatomi renginio minėjimai Europos Parlamente ir Europos Komisijoje; atsižvelgiant į tai, kad Seimas savo nutarime pabrėžė, kad „Gegužės 3-iosios Konstitucija yra pirmoji rašytinė konstitucija Europoje ir antroji rašytinė konstitucija pasaulyje, taip pat akcentuodamas, kad joje yra deklaruota pagarba žmogaus teisėms“, siūlome įvertinti, ar jos paminėjimas, atsižvelgiant į protokolinius reikalavimus ir tradicijas, negalėtų būti suorganizuotas Europos Žmogaus Teisių Teisme ir Europos Sąjungos Teisingumo Teisme;

- keistai atrodo plano 6 punkte minima priemonė (pavadinimas) dviem ministerijoms *surengti konsultacijas* Gegužės 3-iosios Konstitucijos ir Tarpusavio įžado *minėjimo klausimais* ir šių konsultacijų trukmė (du ketvirčiai);

- plano 12 punktą reikia tikslinti, nes nėra aiški priemonė „siūlyti Plane pristatytų konferencijų rengėjams <...>;

- abejotume, ar pavyks per vienerius metus surengti plano 19 punkte minimą kilnojamąją parodą 8 valstybėse, tuo labiau, kad Lietuvos istorijos instituto rašte nurodoma, kad tik metų pabaigoje būtų išanalizuota galimybė surengti tokią parodą;

- siūlome įsitikinti, ar pavyks įvykdyti plano 20 ir 22 punktuose nurodytas labai konkrečias priemones (pokalbiai su K.Sabaliauskaite ir tematikos atskleidimas dviejose autorinėse laidose), ypač atsižvelgiant į tai, kad jos parenkamos konkurso būdu, kad konkretus asmuo (autorius) sprendžia dėl jų turinio ir pan., arba šias priemones formuluoti abstrakčiau;

- plano 22 punktą reikėtų pabaigti;

- plano 25 punkte atsisakyti žodžių „bendradarbiaujant su kultūros atašė“, nes paprastai ministerijos ne *bendradarbiauja* su savo darbuotojais, taip pat kitų valstybės tarnautojų įsitraukimas nėra minimas prie visų kitų priemonių;

- plano 27 punktą reikėtų tikslinti, nes „tradicijos sukūrimas“ nėra priemonės įvykdymo rezultatas, taip pat neaišku, kokio „regiono“ muziejų direktoriai būtų įtraukti į komisiją.

7. Plano II skyriaus pavadinime siūlytume nevartoti pasivirojo brūkšnio. Pasvirasis (įžambusis) brūkšnys paprastai vartojamas *alternatyvai* žymėti (atitinka jungtuką arba). Vis dėlto rišliame tekste alternacijai reikšti pirmiausia vartotinos žodinės raiškos priemonės – jungtukai ar, arba. Sprendžiant iš šio plano skyriuje dėstomų priemonių tai nėra alternatyvos, todėl siūlytume rašyti dažniausiai pasikartojantį lietuvių kalbos žodį „ir“. Ši pastaba tuo labiau taikytina ir 10 punkte pateiktos priemonės apibūdinimui „ir/ar“, 11 punktui.

8. Plano 28 punkte yra pateikiama išnaša. Atsižvelgiant į tai, kad Tiesės aktų projektų rengimo rekomendacijos nenumato išnašų apskritai, siūlome, kaip tai yra padaryta kituose minėjimų planuose, 28 punktą rašyti „Pritarus Pašto mokyklų ženklo leidybos komisijai, išleisti pašto ženklą <..>“ nedarant išnašos.

9. Atsižvelgiant į Vyriausybės darbo reglamento 21.2 ir 38.1 papunkčius siūlome teikime nurodyti teisės akto projektu siūlomo sprendimo įgyvendinimo kaštus.

10. Kartu su projektu pateikti tik 6 institucijų raštai, todėl neaišku, ar priemonės ir jų įvykdymo terminai yra suderinti su atsakingais vykdytojais. Sprendžiant iš Užsienio reikalų ministerijos teikime nurodytos informacijos, taip pat negalima daryti išvados, kad visi atsakingi vykdytojai pritarė plane išdėstytoms priemonėms ir jų įvykdymo terminams. Siūlytume šią informaciją pateikti kartu su patikslinti projektą.

Teisės grupės vyriausiasis patarėjas

Deividas Kriaučiūnas

Deividas Kriaučiūnas, tel. 870663817, el. p. deividas.kriauciunas@lrv.lt